

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

19. august 2019
J.nr. 2018 - 1609

Til Statsrevisorerne

Ministerredegørelse vedrørende Statsrevisorernes beretning nr. 12/2018 om åbne data

Jeg har modtaget Statsrevisorernes bemærkninger fra den 15. marts 2019 til Rigsrevisionens beretning nr. 12/2018 om åbne data.

Indledningsvist vil jeg gerne kvittere for Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning, som berører et vigtigt emne, og det er med interesse, at jeg har modtaget forslagene til det videre arbejde i staten om åbne data.

Som det fremgår af Rigsrevisionens beretning, har Finansministeriet en koordinerende rolle for at fremme åbning af data på tværs af staten. Finansministeriet har fokus på at effektivisere og modernisere den offentlige sektor, øge produktiviteten og skabe mere sammenhæng i den offentlige service til borgerne og virksomhederne. Siden 2001 har de fællesoffentlige parter stået i spidsen for en række fællesoffentlige digitaliseringsstrategier, som blandt andet har resulteret i rammer, værktøjer og vejledninger for genbrug af data i den offentlige sektor. Det arbejde har medvirket til, at Danmark fik en førsteplads på FNs seneste måling af offentlig digitalisering.

Udover Finansministeriets koordinerende rolle har Finansministeriet også ansvaret for åbne data i egen koncern.

Jeg vil i det følgende redegøre nærmere for de overvejelser, som beretningens indhold og konklusioner samt Statsrevisorernes bemærkninger har givet anledning til.

Øget vækst og transparens

Statsrevisorerne bemærker, at statslige myndigheder kan bidrage til øget økonomisk vækst i samfundet og transparens i forvaltningen, hvis de i højere grad åbner deres data. Herunder beskrives det som en barriere, at der ikke findes en fyldestgørende og lettilgængelig oversigt over statens åbne data.

Jeg er meget enig i, at offentlige data kan anvendes til økonomisk vækst og transparens i forvaltningen. I sin koordinerende rolle har Finansministeriet i samarbejde med de øvrige ministerier og fællesoffentlige parter de seneste år sat flere

initiativer i gang om åbne data, der blandt andet har til formål at fremme økonomisk vækst. Initiativerne vedrører ikke data, der er personhenførbare. For eksempel har grunddataprogrammet resulteret i at grundlæggende værdifulde data om Danmark og danskerne er tilgængelige og udstilles i en høj kvalitet.

I EU er der også fokus på at fremme anvendelsen af offentlige data. I 2018 fremlagde Europa-Kommissionen en revision af Direktiv om åbne data og videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (PSI-direktivet), som trådte i kraft i juli 2019 og har virkning fra den 17. juli 2021. Direktivet har blandt andet fokus på at identificere datasæt af høj værdi og fremme adgangen til offentlige data.

I Danmark er vi godt på vej med disse målsætninger. Europa-Kommissionen har i PSI-direktivet defineret en liste over dataområder, som har høj værdi. Det drejer sig blandt andet om geografiske data, miljødata og virksomhedsdata, hvor Danmark via grunddataprogrammet er nået langt. Dertil fremhæves statistikdata, som i Danmark er åbne via statistikbanken, vejrdata, som er frikøbt fra DMI, samt transport- og mobilitetsdata.

Samtidig arbejder Finansministeriet sammen med de fællesoffentlige parter på at skabe et bedre overblik over statens åbne data i det såkaldte datasætkatalog. Datasætkataloget vil fremover kunne bidrage til en lettilgængelig oversigt over statens åbne data.

Bemyndigelse til at forpligte ministerier til én bestemt oversigt

Statsrevisorerne finder det relevant, at Finansministeriet udnytter bemyndigelsen i PSI-loven (lov nr. 553 af 02/06/2014), som ministeriet har haft siden 2014 til at forpligtige alle ministerier til løbende at indmelde deres datasæt i én bestemt oversigt.

Som nævnt arbejder Finansministeriet sammen med de fællesoffentlige parter på at skabe et bedre overblik over statens åbne data i det såkaldte datasætkatalog. I den forbindelse vil det være relevant at overveje, om den pågældende bemyndigelsesbestemmelse, som Statsrevisorerne henviser til, skal anvendes til at forpligte ministerier til løbende at indmelde deres data i én bestemt oversigt. Forud for en sådan beslutning er det dog vigtigt, at omkostningerne afklares, samt hvordan der mest hensigtsmæssigt sikres en sammenhæng til den eksisterende udstilling af data, så der skabes mest mulig værdi ved et eventuelt initiativ.

Bemyndigelsesbestemmelsen har hjemmel i PSI-loven, som er implementeret på baggrund af det tidligere PSI-direktiv fra 2013. Ændringsdirektivet fra juli 2019 skal implementeres i Danmark inden juli 2021, og det vil forventeligt føre til behov for revidering af den eksisterende PSI-lov. En eventuel videreførelse eller ændring af bemyndigelsesbestemmelsen skal derfor også overvejes i den igangværende implementering og fortolkning af PSI-direktivet. Frem mod juli 2021, hvor PSI-direktivet har virkning fra, skal det afklares, hvordan der bedst fastsættes rammer til at skabe overblik over statens åbne data.

Rigsrevisionen anbefaler i denne forbindelse også, at der indføres et ”open by default”-princip for statens data, som indebærer, at alle ministerier bør åbne deres data, medmindre gode grunde taler imod, fx at data ikke forventes at føre til merværdi. Det fremgår i denne forbindelse af PSI-direktivet, at medlemsstaterne skal tilskynde offentlige myndigheder og offentlige virksomheder at udarbejde og tilgængeliggøre data i overensstemmelse med princippet om, at de er »åbne gennem design og standardindstillinger«. En eventuel indførelse af et ”open by default”-princip indgår derfor allerede i den igangværende implementering af PSI-direktivet, hvor det vil blive vurderet, hvordan forslaget i praksis kan gennemføres, og hvad de samfundsmæssige effekter vil være af tiltaget.

Læring og eksempler på systematisk arbejde med åbne data

Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger, at denne undersøgelse har fokus på læring, og der vises eksempler på, hvordan statslige myndigheder kan arbejde systematisk med at åbne data.

Jeg vil gerne kvittere for, at der videregives læring om, hvordan vi gennemfører forandringer af arbejdet med data i den offentlige sektor gennem åbning af offentlige data, der kan skabe værdi og transparens i samfundet. Der er igennem flere årtier arbejdet systematisk både decentralt og tværgående i den offentlige sektor for at stille data tilgængeligt for genbrug med de rette niveauer af brugerstyring og andre sikkerhedsmekanismer.

I Rigsrevisionens beretning fremgår det i øvrigt, at der i 2010 blev udarbejdet en teknisk vejledning, som Finansministeriet ifølge Open Government Partnership-handlingsplanen 2013-2016 skulle opdatere. Samtidig konkluderer Rigsrevisionen i beretningen, at den hyppigste barriere for åbning af nye data er tekniske udfordringer. Finansministeriet vil i forbindelse med implementeringen af PSI-direktivet opdatere vejledningen, og vurdere om der eventuelt er behov for supplerende tiltag.

Initiativer i Finansministeriets koncern

Jeg hæfter mig positivt ved, at det fremgår af Rigsrevisionens beretning, at Finansministeriet både har strategiske overvejelser over mulighederne for åbning af data i egen koncern og har udviklet konkrete initiativer til åbning af data på koncern-niveau og overblik over egne åbne data.

Som det fremgår af beretningen, har Finansministeriet ikke selv mange åbne datasæt. Moderniseringsstyrelsens syv datasæt er åbnet op til brug på tværs af staten til styring af økonomi og personale. Det er datasæt, der benyttes i statens it-systemer. Dertil kommer datasættet FORM, som administreres af Digitaliseringsstyrelsen og benyttes til fællesoffentlig digitalisering i blandt andet borger.dk.

Med ovenstående redegørelse håber jeg, at der er givet et fyldestgørende svar på Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning om åbne data.

En kopi af denne redegørelse er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister